

Umutсуz

ROMAN

Karakterler

PAULA FOX

ÇEVİRİ:
BEGÜM KOVULMAZ

♥ can
modern

PAULA FOX
UMUTSUZ
KARAKTERLER

Can Modern

Umutsuz Karakterler, Paula Fox

İngilizce aslından çeviren: Begüm Kovulmaz

Desperate Characters

İlk baskı: Harcourt Brace, 1970

Bu çeviride kaynak alınan baskı: W.W. Norton&Company, 2015

© 1970, Paula Fox

© 2024, Can Sanat Yayınları A.Ş.

Tüm hakları saklıdır. Tanıtım için yapılacak kısa alıntılar dışında yayıncının yazılı izni olmaksızın hiçbir yolla çoğaltılamaz.

1. basım: Mart 2024, İstanbul

Bu kitabın 1. baskısı 3 000 adet yapılmıştır.

Dizi editörü: Şirin Etik

Editör: Müge Karahan

Düzeltili: Melis Oflas

Mizanpaj: Atahan Sıralar

Sanat yönetmeni ve kapak tasarımı: Utku Lomlu / Lom Creative (www.lom.com.tr)

Baskı ve cilt: Vizyon Basımevi Kağıtçılık Matbaacılık ve Yayıncılık San. Tic. Ltd. Şti.

Beylikdüzü O.S.B Mah. Orkide Cad. No: 1/Z Beylikdüzü-İstanbul

Sertifika No: 52098

ISBN 978-975-07-6314-4

CAN SANAT YAYINLARI

YAPIM VE DAĞITIM TİCARET VE SANAYİ A.Ş.

Maslak Mah. Eski Büyükdere Cad. İz Plaza Giz, No: 9/25, Sarıyer / İstanbul

Telefon: (0212) 252 56 75 / 252 59 88 / 252 59 89 Faks: (0212) 252 72 33

canyayinlari.com

yayinevi@canyayinlari.com

Sertifika No: 43514

PAULA FOX
UMUTSUZ
KARAKTERLER

ROMAN

İngilizce aslından çeviren

Begüm Kovulmaz

PAULA FOX, 1923'te New York'ta, Kübalı bir anne ve İrlandalı bir babanın çocuğu olarak doğdu. ocuk yetiştirmenin sorumluluklarından bunalan genç anne ve babası, kızlarını geçici olarak bir papaza ve onun yaşlı annesine teslim etti. Fox altı yaşına kadar onlarla kaldı. Çocukluęu boyunca New York, California ve Küba arasında mekik dokudu ve nihayet on iki yaşlarında New York'a döndü. Columbia niversite'sinde edebiyat eğitimi aldı. Çocuklar ve yetişkinler için birçok kitap yazdı. *The Slave Dancer* (Kle Dansçı) adlı ocuk romanı 1974'te Newbery Madalyası aldı. ocuk edebiyatına kazandırdığı eserlerle 1978'de Hans Christian Andersen dl'ne layık görüldü. 90'lı yılların sonlarına doğru yeni nesil yazarların ilgisiyle birlikte yetişkin romanları da dikkat çekmeye başladı. *Umutsuz Karakterler* filme de uyarlandı. 2017'de, 93 yaşındayken öldü.

BEGÜM KOVULMAZ, İstanbül Üniversitesi İngiliz Dili Edebiyatı mezunu. 2000 yılından beri editörlük ve çevirmenlik yapıyor. Susan Sontag, Oliver Sacks, Angela Carter, George Orwell, Rudyard Kipling gibi yazarları çevirdi.

1

Mr. ve Mrs. Otto Bentwood sandalyelerini aynı anda geriye çekti. Otto otururken sepetteki Fransız ekmeği dilimlerini, toprak güveç kabındaki tavuk ciğeri sotesini, Sophie'nin Brooklyn Heights'taki antikacılardan birinde bulduğu mavi söğüt dalı desenli oval porselen tabaktaki söğüş domates dilimlerini ve yeşil seramik kâsedeki Milano usulü risottoyu gözden geçirdi. Tiffany abajurun dekoratif camıyla bir nebze yumuşayan parlak ışık yemeği aydınlatıyordu. Yemek masasından bir metre kadar ötede, paslanmaz çelik eviyenin tepesindeki floresan tüp lambanın ışığı mutfak kapısının önüne yere beyaz bir dikdörtgen halinde düşüyordu. Zemin katın iki odasını ayıran sürme kapılar epey zaman önce kaldırıldığından Bentwood'lar biraz dönünce abajuru beyaz bir yarımküreyi andıran lambaderin şu saatlerde hep yandığı oturma odasını boylu boyunca görebiliyor, isterlerse olgun sedir ağacından rabitalara, başka ciltlerin yanında Goethe'nin tüm eserleriyle birlikte iki raf dolusu Fransız şaire ev sahipliği yapan kitaplığa ve Viktoria tarzı dolaplı yazı masasına bakabiliyorlardı.

Otto geniş keten peçeteyi itinayla açtı.

"Kedi yine gelmiş," dedi Sophie.

"Şaşırdın mı?" diye sordu Otto. "Ne bekliyordun?"

Sophie, Otto'nun omzunun arkasında kalan, arka bahçenin üstüne bir karga yuvası gibi kondurulmuş kü-

çük ahşap sundurmaya açılan cam kapıya baktı. Hırpani, bir deri bir kemik kedi uysal bir ısrarla kapıya sürünüyordu. Ağaç küfü grisi kürkü hafif çizgiliydi. Kocaman başı sivri çeneli, ilkesiz ve grotesk bir balkabağını andırıyordu.

“Bakma şuna,” dedi Otto. “Baştan beslememeliydin zaten.”

“Haklısın galiba.”

“ASPCA’i¹ aramamız gerekecek.”

“Zavallıcık.”

“Kendini kollamayı bilir o. Bu kedilerin hepsi öyledir.”

“Belki benim gibi insanlara bağlıdır hayatta kalması.”

“Ciğer nefis olmuş,” dedi Otto. “Hayatta kalıp kalmamalarının ne önemi var bilemiyorum.”

Kedi gövdesini savurarak kapıya yaslandı.

“Görmezden gel şunu,” dedi Otto. “Brooklyn’in tüm vahşi kedileri yemek dilenmek için verandamızda gece nöbetine başlasın ister misin? Bahçeyi ne hale getireceklerini düşün! Geçen gün bir tanesi kuş yakaladı. Uysal pisicik değil bunlar, biliyorsun. Haydut hepsi.”

“Saat kaç oldu ama bak hava hâlâ aydınlık!”

“Günler uzuyor. Mahalle sakinleri batasınca bongolarını piyasaya çıkarmaz umarım. Belki geçen baharki gibi yağmur yağar yine.”

“Kahve içecek misin?”

“Çay. Yağmurda evlerine hapsoluyorlar.”

“Yağmur senin *tarafını* tutmuyor Otto!”

Otto gülümsedi. “Evet, tutuyor.”

Gülümsemesine karşılık vermeyen Sophie mutfağa gider gitmez Otto kapıya döndü. O anda kedi cama tos attı. “Musibet piç!” diye mırıldandı Otto. Bir an ona bakan kedi hemen gözlerini çevirdi. Ev Otto’ya sağlam ve kuv-

1. American Society for the Prevention of Cruelty to Animals: Hayvanlara zulmü önlemeyi amaç edinmiş bir sivil toplum kurumu. (Ç.N.)

vetli geliyordu, bu sağlamlık hissi sırtını destekleyen bir el gibiydi. Bahçenin diğer ucunda, huzursuzca kıvranan kedinin ötesinde kalan kenar mahalle sokağındaki evlerin arka pencerelerini görebiliyordu. Pencerelerden bazılarına paçavralar veya şeffaf naylon örtüler tutturulmuştu. Birinin pervazından mavi bir battaniye sarkıyordu. Ortasındaki enli yırtıktan duvarın solgun pembe tuğlaları görülmüyordu. Battaniyenin lime lime olmuş kenarı Otto tam önüne dönmek üzereyken açılıveren bir kapının üst çerçevesine kadar iniyordu. Üstünde bornozuyla şişman ve yaşlı bir kadın bahçeye fırlayıp elindeki kesekâğıdını yere boşalttı, döktüğü çöpe şöyle bir bakıp içeri döndü. Fincanlar ve fincan tabaklarıyla Sophie içeri geldi.

“Yolda Bullin’le karşılaştım,” dedi Otto. “Bana oradaki evlerden ikisinin daha satıldığını söyledi.” Eliyle arka pencereleri işaret edince kedinin ona bir şey uzatılmış gibi havaya sıçradığını gördü gözucuyla.

“Satılan evlerde yaşayanlara ne olacak acaba? Nereye gidecekler? Merak ediyorum hep.”

“Bilemiyorum. Her yer öyle kalabalık ki.”

“Evleri kim almış?”

“Birini Wall Street’ten cesur bir girişimci, diğerini de Broadway’deki çatı katı dairesinden çıkarılan bir ressam sanırım.”

“Cesur olması gerekmiyor ki. Paralı olması gerekiyor.”

“Pilav enfesti Sophie.”

“Bak! Daracık kapı kirişine kıvrılmış oturuyor. O daracık yere nasıl sığabiliyor?”

“Yılan gibi de ondan.”

“Otto, birazcık süt vereceğim şuna. Baştan beslemem gerekirdi, biliyorum. Ama gelmiş bir kere. Haziranda Flynders’a gideceğiz zaten. Döndüğümüzde başka kapı bulmuş olur.”

“Neden inat ediyorsun? Kendini şımartmaktan başka bir şey değil bu yaptığın. Bir deri bir kemik halini

görmediğin sürece sorun olmadığını söylüyorsun. Karşıdaki şu lanet kadın akşamki çöpünü bahçeye boşalttı. Oraya gidip doyursa ya karnını?”

“Niye yaptığım umurumda değil,” dedi Sophie. “Bir deri bir kemik olduğunu *görmem* yetiyor.”

“Kaçta Holstein’larda olacaktık?”

“Dokuzda,” dedi Sophie, süt koyduğu fincan tabağıyla kapıya giderken. Pervaz çıkıntısında duran küçük anahtarı aldı, uzatıp kilide soktu. Pirinç kapı kulpunu çevirdi.

Kedi haykırdı, hemen sütü yalamaya koyuldu. Diğer evlerden belli belirsiz tabak tencere tıkırtıları, televizyon ve radyo uğultuları geliyordu ama çok katmanlı sesleri birbirinden ayırt etmek zordu.

Kedinin koca kafası Meissen porseleni küçük tabağın üstünde sallanıyordu. Eğilip elini sırtında dolaştıran Sophie gövdesinin parmakları altında ürperişini hissetti.

“İçeri gel ve kapıyı kapat!” diye şikâyet etti Otto. “Soğuk geliyor.”

Acı acı viyaklayan bir köpeğin sesi akşam uğultusunu deldi.

“Tanrım!” dedi Otto. “Ne yapıyorlar o hayvana!”

“Katolikler hayvanların ruhu olmadığına inanır,” dedi Sophie.

“Bu insanlar Katolik değil ki. Neden söz ediyorsun sen? Caddenin yukarısındaki Pentekostal *iglesia*’ya¹ gidiyor hepsi.”

Kedi bıyıklarını temizlemeye koyulmuştu. Sophie eğilip yeniden sırtını okşadı, parmaklarını kuyruğun yükselediği keskin, tüylü kıvrıma kadar götürdü. Kedinin sırtı parmaklarına yaslanmak için gerilerek havaya kalktı.

1. (İsp.) Kilise. Pentekostalizm Latin Amerikalılar ve özellikle Meksikalılar arasında yaygındır. (Y.N.)

Gülümseyen Sophie kedinin şefkatli bir insan temasını ne sıklıkta hissettiğini, böyle bir teması daha önce deneyimlemiş olup olmadığını merak etti; kedi arka bacakları üstünde yükselerek elini pençelerken hâlâ gülümsüyordu, hatta dişlerini sol eline geçirip etine asılan kedinin onu devirmesine ramak kaldığı âna dek gülümsemeye devam etti ve afallayıp dehşete kapıldığı halde hâlâ Otto'nun varlığının bilincinde olduğundan elini o dikenli tel çemberinden çekip kurtarıırken boğazında yükselen çığlığı bastırmayı başardı. Diğer eliyle kediyi itti, alnından boşalan tere, karıncalanıp kasılan eline rağmen kedi yemek dilenmekten başka bir şey yapmamış gibi, "Hayır, hayır, yapma!" derken, bir yandan duyduğu acıya ve korkuya rağmen sesinin o kadar sakin çıkmasına şaşırdı. Etini aniden bırakan pençeler yeni bir darbe indirecekmiş gibi geri çekildi ama sonra kedi –sanki havada– dönerek sundurmadan atladı ve gölgeli bahçede kayboldu.

"Sophie? Ne oldu?"

"Bir şey yok," dedi. "Çayı getireyim." Kapıyı itip kapadı, Otto'ya sırtını dönüp çabucak mutfağa gitti. Kalbi güm güm atıyordu. Kalbinin gümbürtüsünü bastırmak için derin derin nefesler almaya çalışırken, ayıplanacak bir şey yaparken yakalanmış gibi duyduğu kuvvetli utanca bir an şaşırıldı.

Mutfak eviyesinin başına dikilip ellerini kenetledi, bir şey yok, dedi kendine. Başparmağının dibindeki uzun tırnak izi hafifçe kanıyordu ama asıl kedinin ısırıldığı yerden kan fışkırıyordu. Suyu açtı. Ellerin kanı çekilmiş gibiydi, kışın teninde belirmeye başlayan, çili andıran lekeler morarmıştı. Eviyeye yaslandı, bayılacağını sandı. Sarı mutfak sabunuyla ellerini yıkadı. Tenini yalayınca sabun ve kan tadı aldı, ısırık izine bir parça kâğıt havlu bastırıldı.

Çaylarla salona döndüğünde Otto mavi kapaklı bir dosyayı açmış bazı belgeleri inceliyordu. Başını kaldırıp baktığı zaman Sophie mümkün olduğunca sakin bir ifa-

deyle bakışlarına karşılık verdi ve diğer elini arkasına gizleyerek sağ eliyle çayı önüne bıraktı. Yine de ne olduğunu anlayamadığı bir ses duymuş gibi biraz şaşkın göründü Otto. Sophie hemen meyve ister mi diye sorarak olası soruların önünü aldı. Otto meyve istemediğini söyledi ve konu açılmadan kapandı.

“Kapıyı açık bırakmışsın. Kilitlemen lazımdı Sophie, yoksa savrulup yeniden açılır.”

Sophie kapıyı yeniden kapatıp kilitledi. Camın arkasındaki fincan tabağını gördü. İçinde şimdiden is lekeleri belirmişti. Sonbaharda sigarayı bırakmaya çalışmış ama pek becerememişti. Kapıyı yeniden açmam, dedi kendi kendine.

“Bitti artık,” dedi Otto. İç geçirdi. “Sonunda halloldu.”

“Nedir hallolan?”

“Sağırlaştın Sophie. Artık beni hiç dinlemiyorsun. Charlie bugün yeni ofisine taşındı. Başka bir yer bulduğunu bu sabaha dek bana söylemedi bile. Temiz bir sayfa açmak istiyormuş. ‘Dosyalara ihtiyacım olursa sana ulaşabilir miyim?’ diye sordu. Soru sorarken bile makul davranmayacağımı ima ediyordu.”

Sophie oturdu, sol elini kucacağına koydu.

“Olan biteni bana hemen hiç anlatmadın ki,” dedi.

“Anlatacak pek bir şey yoktu. Geçen yıl hiçbir konuda hemfikir olmadık, hiçbir konuda. Yağmur yağacak desem Charlie altdudağını sarkıtarak hayır yağmayacak diyordu. Dikkatle hava durumu raporlarını okuduktan sonra hava güzel ve açık olacak diye yorum yapıyordu. İnsanların karakterinin değişmeyeceğini uzun zaman önce öğrenmiş olmam gerekirdi. Elimden geldiğince uyumlu davranmaya çalıştım.”

“Öyle uzun zamandır birlikte çalışıyorsunuz ki. İlişkiniz neden şimdi bu hale geldi?”

“Çalışmaya başladığı yeni insanlardan, müvekkillerinden hoşlanmıyorum. Ofiste işlerin nasıl yürüdüğünü-

nün hep farkındaydım aslında. Ben bezdirici işleri yüklenirken Charlie komik şapkaları ve kişisel cazibesıyla yere seriyordu herkesi. Yasaların ironik bir şakadan ibaret olmadığını inkâr etmekten ibaret şovuyla bazı insanları epey etkiliyordu.”

“Onlarla görüşmek zor olacak. Sence de öyle değil mi? Ruth’la hiçbir zaman pek samimi değildik ama idare ediyorduk. İnsanlarla görüşmeyi bir anda sonlandırmak nasıl mümkün olabiliyor? Tekne ne olacak peki?”

“Görüşmüyorsun oluyor bitiyor. Kış çok kötü geçti. Bekleme odasına doluşan tipleri hayal edemezsin, bir dilenci ordusunun istilasına uğradık adeta. Bugün bana ofisimizin görkemini bazı müvekkillerini ürküttüğünü söyledi, yeni ofisinde daha rahat ederlermiş. Sonra da onun deyimiyle dünyanın gidişatına uyum sağlayamazsam siliyip gideceğimi ekledi. Tanrım! Konuşmasını bir duysaydın, nasıl da yalancı sofuluk taşıyordu! Sigara izmaritini halıda ezerek söndüren müvekkilini kül tablası kullanması için uyardı diye resepsiyon görevlisini ırkçılıkla suçlamış. Bugün de çizgi romanlardaki casusları andıran iki adam o lanet karton kutularını toplamasına yardım etti. Hayır, onlarla görüşmeyeceğiz, tekne de onda kalsın. Zaten pek umurumda değildi. Gerçekte yükü bana.”

Elinde keskin bir acı duyan Sophie yüzünü buruşturdu. Otto’nun kaşlarının çatıldığını fark edince, söylediklerinden hoşlanmadığını sandığı için böyle yaptığını anladı. Ne olduğunu ona anlatacağı artık, gizlemek için bir nedeni yoktu. Kediyle olanlar aptalcaydı. Olaya yarım saat mesafe aldıktan sonra, ısırıldığında hissettiği dehşet ve utanca şaşıyordu şimdi.

“Kedi beni tırmaladı,” dedi. Hemen ayağa kalkan Otto masanın çevresinden dolaşıp yanına geldi.

“Göster bakayım.”

Sophie elini kaldırdı. Canı yanıyordu. Otto yüzünde kaygılı bir ifadeyle eline nazıkçe dokundu. Sophie

böyle anlayışlı davranmasının kedi hakkındaki uyarısında haklı çıkmasından kaynaklandığını düşündü bir an.

“Yıkadın mı? Bir şey sürdün mü?”

“Evet, evet,” diye karşılık verdi sabırsızlıkla, kâğıda yayılan kana bakıp kanama bir dursa her şeyin sona ereceğini düşünürken.

“Üzgünüm canım. Ama kediyi beslemek iyi bir fikir değildi.”

“Evet, değildi.”

“Acıyor mu?”

“Biraz. Böcek ısırığı gibi.”

“Bir süre dinlen. Gazete oku.”

Otto masayı topladı, tabakları bulaşık makinesine yerleştirdi, kalan ciğeri bir kâseye koyup güveç kabına su doldurdu. Bunları yaparken kucağında gazeteyle dimdik oturan Sophie’yi görüyordu arada bir. Tuhaftı ama alışılmadık hareketsizliğini dokunaklı buluyordu. Sophie bir şeylere kulak kesilmiş bekler gibi görünüyordu.

Salonda oturmuş gazetenin ilk sayfasına bakıyordu Sophie. Eli zonklamaya başlamıştı. Sorunun yalnızca elinde olduğunu söyledi kendine, ama bedeninin geri kalanı da anlayamadığı bir biçimde dahil olmuştu olanlara. Sanki ölümcül bir yara almıştı.

Oturma odasına dönen Otto, “Ne giyeceksin?” diye sordu neşeli bir tavırla.

“Şu Pucci elbisemi,” dedi Sophie, “gerçi onu giymek için biraz fazla kilo aldım ama.” Ayağa kalktı. “Otto, neden ısırıldı beni? Okşuyordum onu.”

“Tırmaladı dememiş miydin?”

“Ne yaptıysa yaptı... ama neden öyle saldırdı bana?” Merdivenlere doğru yürüdüler. Tavandan sarkan kabarık Viktoria tarzı cam kürenin yumuşak sarı ışığında maun ağacı tırabzan parlıyordu. O ve Otto, tırabzandaki eski siyah boya katmanını temizlemek için bir hafta uğ-

raşmışlardı. Evi satın aldıktan sonra birlikte ilk iş bunu yapmışlardı.

“Çünkü vahşi,” dedi Otto. “Çünkü senden tek istediği yiyecekti.” İlk basamağa adımını attıktan sonra kendi kendine konuşur gibi, “Yalnız başıma daha iyi olacak,” dedi.

“Kendi müvekkillerin hep vardı zaten,” dedi Sophie sinirli bir sesle, zonklayan elini sıkıp açarken. “Neden birlikte devam edemediğinizi anlayamıyorum.”

“Onca melodramla... yaşayamazdım. Beni kendi haline bırakmadı. Onun tarafında değilsem ona karşıyım demekti. Haklı davalar olamaz demiyorum. Dünyanın adil olduğunu söylemiyorum. Fakat Charlie’yi tanıyorum. O insanları ve davalarını kullanıyor. Tek istediği dışarıda bırakılmamak. Oysa ben dışarıda kalmak *istiyorum*... Ah... bitirmenin zamanı gelmişti zaten. Birbirimizi tükettik. Gerçek şu ki, artık ondan hoşlanmıyorum bile.”

“Acaba o nasıl hissediyor?”

“Sevimsizleri ve sevilmeyenleri savunmakmış derdi, Paul Muni gibi. Öyle avukatlar hiçbir zaman olmadı ki. Hatırlar mısınız? Otuzlardaki o filmleri? Dağ başına gidip taşralı hödükleri terbiye eden genç doktorlar ve avukatlarla ilgili filmler hani?”

“Paul Muni mi?” dedi Sophie. “Charlie haklı. Doğru yüzyılda değilsin.”

“Haklısın.”

“Ama Charlie *kötü* biri değil!” dedi Sophie.

“Kötü demedim. Fakat sorumsuz, gösterişçi ve hissterik. Kötülüğün konuyla ilgisi yok.”

“Sorumsuz mu? Sorumsuz derken neyi kastediyorsun?”

“Sus artık!” dedi Otto. Kollarının arasına aldı onu.

“Dikkat et!” dedi Sophie. “Üstüne kan bulaşacak!”

*"Hayatımız değişecek ama sanki hiçbir şey olmamış gibi davranıyorlar."
"Hayatınız değişmeyecek," dedi Mike, biraz tahammülsüz. "Belki planlarınız
değişir ama hayatınız değişmeyecek."*

Otto ve Sophie Bentwood, Brooklyn'in dönüşüme uğrayan bir mahallesinde yaşayan 15 yıllık evli bir çifttir. Otto avukatlık yapar, Sophie ise Fransızcadan kitaplar çevirir. Güzel mobilyalarla döşedikleri evlerinde mahallenin eski sakinlerinden farklı olarak varlıklı bir hayat süren bu çift, diğer insanları kendilerine bir tehdit olarak görürler fakat dostlarının ev partisine davetli oldukları bir akşam, Sophie'nin beslediği bir sokak kedisi tarafından ısırılması başlarına gelecek uğursuzlukların başlangıcı gibidir. Bu ısırığın ardından gelişen olaylar Bentwood'ların, bilhassa da Sophie'nin, krize giren ilişkilerini ve yaşam tarzlarını sorgulamasına yol açacaktır.

*"1991'de ilk kez okuduğumda Umutsuz Karakterler'e vurulmuştum.
Bana Fox'un çağdaşları John Updike, Philip Roth ve
Saul Bellow'un romanlarından açıkça daha üstün geldi.
Tartışılmaz bir biçimde muhteşem görünüyordu."*

Jonathan Franzen

*"Fox'un romanı, özellikle de zekice kurgulanmış diyaloglarıyla, samimi görünen
ilişkilerin kırılmasını ortaya çıkararak benzersiz bir his uyandırıyor."*

The New York Times

#amerikanedebiyatı #dönüşüm #evlilik #toplum #yalnızlık #gerilim

 can

 canyayinlari.com | f | | canyayinlari

roman

ISBN 978-975-07-6314-4

9 789750 763144